JÁN MAZÁK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2008. június 12. [1]

I – Bevezetés

1. A jelen fellebbezésben a MASDAR (UK) Ltd (a továbbiakban: Masdar) azt kéri, hogy a Bíróság helyezze hatályon kívül az Elsőfokú Bíróság (ötödik tanács) T-333/03. sz., Masdar kontra Bizottság ügyben 2006. november 16-án hozott ítéletét [2] (a továbbiakban: megfellebbezett ítélet), amelyben az Elsőfokú Bíróság elutasította a Masdar által az EK 235. cikk és az EK 288. cikk alapján azon kár megtérítése iránt benyújtott keresetet, amely állítólag annak következtében érte őt, hogy nem fizették ki neki az egyes közösségi segítségnyújtási projektek keretében általa nyújtott szolgáltatásokat. A fellebbező 448 947,78 euró és annak kamatai megfizetését követeli a Bizottságtól.

2. A fellebbezés lényegében azt a kérdést veti fel, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította-e meg, hogy a jelen ügy ténybeli és jogi összefüggései mellett – vagyis amikor valamely közösségi segítségnyújtási program keretében a Bizottsággal jogviszonyban álló fővállalkozó nem fizette meg az alvállalkozója részére az általa nyújtott szolgáltatásokért őt megillető összeget – a Bizottság nem tehető felelőssé azért, hogy a jogalap nélküli gazdagodás tilalma, a megbízás nélküli ügyvitel és a bizalomvédelem elvei, valamint a gondossági kötelezettség alapján kártalanítsa az alvállalkozót.

II – A jogvita alapját képező tényállás

3. A megfellebbezett ítélet az alábbiak szerint foglalja össze a jelen jogvita alapjául szolgáló tényállást:

„2. 1994 elején a Független Államok Közösségének nyújtott technikai segítségnyújtási program (TACIS) keretében – az MO.94.01/01.01/B002. számú – szerződés megkötésére került sor a (külgazdasági kapcsolatokért felelős főigazgatóság főigazgatója által képviselt) Bizottság és a (meghatalmazott tisztségviselője által képviselt) Helmico SA között. Ez a szerződés (a továbbiakban:

1 – Eredeti nyelv: angol.
2 – EBHT 2006., II-4377. o.

moldáv szerződés) a »Mezőgazdasági gazdálkodók magánegyesülete szervezetének nyújtott segítség« címet viselte, és a projekt keretében a TACIS/FD MOL 9401 számot kapta (a továbbiakban: moldáv projekt).

3. 1996 áprilisában a Helmico és a felperes szerződést kötöttek, amelynek értelmében a Helmico alvállalkozás formájában ez utóbbira ruházta rá egyes, a moldáv szerződésben előírt szolgáltatások nyújtását.

4. 1996. szeptember 27-én a (külgazdasági kapcsolatokért felelős főigazgatóság főigazgatója által képviselt) Bizottság és a (meghatalmazott tisztségviselője által képviselt) Helmico között létrejött az RU 96-5276-00. számú TACIS-szerződés. E szerződés értelmében (a továbbiakban: orosz szerződés) a Helmico kötelezettséget vállalt, hogy a »Vetőmagok hitelesítésének és vizsgálatának szövetségi rendszere« című, FD RUS 9502. számú projekt keretében (a továbbiakban: orosz projekt) bizonyos szolgáltatásokat nyújt Oroszországban.

5. 1996 decemberében a Helmico és a felperes alvállalkozói szerződést kötött az orosz projektről, és ez a szerződés rendkívüli módon hasonlított a moldáv projekt keretében 1996 áprilisában kötött szerződésre.

6. 1997 vége felé a felperes nyugtalan volt a Helmico fizetési késedelme miatt, a cég azonban azzal mentette ki magát, hogy a késedelem a Bizottságnak róható fel. A felperes kapcsolatba lépett a Bizottság szervezeti egységeivel, és megtudta, hogy a Bizottság ekkorra már a Helmico összes számláját kifizette. A felperes alaposabb kutatásokat végzett, és rájött, hogy a Helmico későn vagy pontatlanul tájékoztatta a Bizottság által teljesített kifizetésekről. […]

7. 1998. október 2-án találkozóra került sor a Masdar egyik tisztségviselője és a Bizottság képviselői között.

8. 1998. október 5-én a Bizottság szervezeti egységei faxon levelet küldtek a Helmicónak. E levélben a Bizottság aggodalmát fejezte ki azon tény miatt, hogy a Helmico konzorcium tagjainak eltérő álláspontja veszélyezteti az orosz projekt végrehajtását, és hangsúlyozta, hogy nagy jelentőséget tulajdonít az orosz szerződésben foglaltak betartásának és a projekt sikerének. A Bizottság biztosítékot kért a Helmicótól, a Helmico és a felperes által aláírt nyilatkozat formájában, amelyben a felek kijelentik, hogy teljes egészében egyetértenek az orosz szerződésben foglaltak betartását illetően, és hogy az orosz projekt a kitűzött határidőn belül megvalósításra kerül. A levél azt is tartalmazta, hogy ha e biztosíték

1998. október 12-e (hétfő) előtt nem érkezik meg, akkor a Bizottság az orosz szerződésben foglaltaknak megfelelően más eszközökhöz folyamodik a szóban forgó projekt végrehajtásának biztosítása érdekében.

9. 1998. október 6-i faxában a Helmico azt válaszolta a Bizottság szervezeti egységeinek, hogy a konzorcium tagjai közötti nézetkülönbségre találtak megoldást, és az orosz projekt végrehajtása nem került veszélybe. E válasz azt is tartalmazta, hogy a konzorcium tagjai megegyeztek abban, hogy az orosz projektre vonatkozó valamennyi jövőbeli kifizetést – a két, még kifizetés alatt álló számlát is beleértve – a felperes és nem a Helmico bankszámlájára teljesítenek. A válasz az alábbiakra is kitért:

»A tekintetben is megállapodás jött létre, hogy a szerződések kezelését S.-re, a Masdar elnökére ruházzák át. A lehető legrövidebb időn belül tájékoztassanak bennünket arról, hogy jóváhagyják-e ezeket a módosításokat.«

10. Ezt a levelet T. írta alá, mint a Helmico meghatalmazott tisztségviselője; a levél a következő kézírásos megjegyzést tartalmazta: »Jóváhagyva, S., Masdar, 1998. október 6.«.

11. A Helmico még egy – ugyanebben az értelemben megfogalmazott, ugyanezen a napon kelt és a Masdar elnöke által aláírt – levelet küldött a Bizottságnak a moldáv szerződés keretében kifizetendő összegek tekintetében.

12. 1998. október 7-én a Helmico két további – T. által aláírt és a Masdar nevében S. által ellenjegyzett – levelet küldött a Bizottságnak. […]

13. 1998. október 8-án a Helmico két levelet írt a Bizottság »szerződések« szolgálata érintett projektjeinek vezetői részére, és azt kérte, hogy az orosz és a moldáv szerződés vonatkozásában ezentúl valamennyi kifizetést a Helmico másik, athéni bankszámlájára teljesítsék. E levelek az alábbi nyilatkozattal zárultak:

»Jelen intézkedéseket a Helmico csak S., a Masdar elnökének írásbeli jóváhagyása mellett vonhatja vissza. Hálásak lennénk, ha értesítenék a Masdart a fizetési eljárás állásáról, valamint a kifizetések végrehajtásának időpontjáról.«

14. 1998. október 8-án a Helmico és a felperes megállapodást írtak alá, amelyben felhatalmazták a Masdar elnökét, hogy a Bizottságnak 1998. október 7-én, illetve 8-án küldött levélben szereplő bankszámlákról utalják át a hivatkozott összegeket.

15. 1998. november 10-én a Bizottság kibocsátotta az orosz projektre vonatkozó projekt-zárójelentését. A hat értékelendő rovatból négy »kiváló«, egy »jó«, és egy másik »összességében kielégítő« értékelést kapott. 1999. február 26-án a Bizottság kibocsátotta a moldáv projektre vonatkozó projekt-zárójelentését, amelyben a hat értékelendő rovatból kettő »jó«, a többi négy pedig »összességében kielégítő« értékelést kapott.

16. 1999 februárjában a Bizottság tisztviselői megkezdték a moldáv és az orosz projekt számviteli ellenőrzését. Az orosz projekt ellenőrzése 1999 áprilisában fejeződött be. A moldáv projekt ellenőrzése 1999 júliusában még nem fejeződött be.

17. 1999. július 29-én a Bizottság szervezeti egységei levelet küldtek a felperesnek, amelyben tájékoztatták, hogy a Bizottság – mivel értesült arról, hogy pénzügyi szabálytalanságok fordultak elő a Helmico és a felperes között az orosz és a moldáv szerződés végrehajtása során – felfüggeszt minden addig nem teljesített kifizetést, és teljes körű számviteli ellenőrzést indít annak megállapítása érdekében, hogy az orosz és a moldáv szerződés végrehajtása során a közösségi összegek felhasználása megfelelő volt-e. Mivel a Bizottság tisztában volt a felperes pénzügyi nehézségeivel, tájékoztatta őt, hogy az orosz projekt keretében 200 000 euró előleget utal a Helmicónak a cég 1998. október 8-án közölt bankszámlájára.

18. A 200 000 euró összeg 1999 augusztusában került átutalásra, ezt követően pedig a felperes számlájára került.

19. 1999 decembere és 2000 márciusa között a Masdar elnöke írt a Bizottság több tisztviselőjének, valamint Patten úrnak, a Bizottság külkapcsolatokért felelős tagjának is. A feltett kérdések között szerepelt a Masdar által nyújtott szolgáltatások kifizetésére vonatkozó kérdés is.

20. 2000. március 22-én a Bizottság külkapcsolati közös szolgálatának főigazgatója levelet írt a Masdar elnökének, amelyben az alábbiakról tájékoztatta:

»Alapos konzultációk után (amelyek során több lehetőség is szóba került, a két szerződésnek az Önök által elvégzett munkák és vállalt költségek alapján kiszámított kiegészítő kifizetések útján történő lezárását is beleértve, amely kifizetések a Masdart illetik) a Bizottság szervezeti egységei végül a korábban a Helmico mint szerződő fél javára átutalt összegek visszatérítése mellett döntöttek. Jogi tekintetben úgy tűnik, hogy a Masdar javára közvetlenül történt valamennyi kifizetés (a Helmico bankszámláján keresztül történt kifizetéseket is beleértve, amely bankszámla tekintetében Önök meghatalmazással rendelkeznek) a Helmico fizetésképtelensége esetén a Helmico tisztségviselői vagy hitelezői részéről történő összejátszásnak fog minősülni; és nem biztos, hogy a Helmico és a Masdar közötti jogvita esetén az Európai Bizottság által átutalt összegek a Masdarnál maradnak, amint azt a Bizottság szeretné.«

21. 2000. március 23-án a Bizottság értesítette a Helmicót, hogy megtagadta a függőben lévő számlák kifizetését, és felszólította, hogy fizessen vissza 2 091 168,07 eurót. A Bizottság azt követően hozta meg ezt az intézkedést, hogy felfedezte: a Helmico csalárd módon járt el a moldáv és az orosz szerződés végrehajtása során.

22. 2000. március 31-én a felperes keresetet nyújtott be a Helmico ellen a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Legfelsőbb Bíróság [Anglia és Wales], királyi bírósági tanács, Egyesült Királyság) előtt, amelyben a moldáv és az orosz szerződés végrehajtása során alvállalkozóként nyújtott szolgáltatások kifizetését követelte, 453 000 euró értékben.

23. 2000. április 4-én a Bizottság [az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó 1977. december 21-i költségvetési rendelet (HL L 356., 1. o.)] 28. cikkének (2) bekezdése értelmében két hivatalos beszedési megbízást állított ki a Helmicónak címezve. E dokumentumok tartalmát 2002. február 1-jén közölték a felperes ügyvédeivel (lásd lentebb, a 36. pontot).

24. 2000. június 15-én a Masdar elnöke faxot küldött a Bizottság külkapcsolatokért felelős tagjának, amelyben kijelentette:

»18 hónappal ezelőtt értesítettük a Bizottságot a Helmico partnereinkkel a szóban forgó projektekkel kapcsolatban támadt nehézségeinkről. Biztosítottak minket arról, hogy ha mi folytatjuk a projektet, az Európai Bizottság garanciát vállal arra, hogy megkapjuk a nyújtott szolgáltatásaink ellenértékét. Mi továbbra is folytattuk az Önök nevében a két projekt

finanszírozását és végrehajtását, jelentős költségek árán, azon tény ellenére, hogy már észleltük, hogy a Helmico megtévesztette a Masdart, és ezek az összegek valószínűleg már nem téríttethetők meg.«

25. A Bizottság tagjának a 2000. július 25-i levélben adott válasza megerősítette a Bizottságnak a 2000. március 22-i levelében kifejtett álláspontját.

26. 2001. február 5-én a Masdar elnöke újból faxot küldött a Bizottság külkapcsolatokért felelős tagjának, amelyben arra hivatkozott, hogy egyrészt a felperes részese volt a Bizottsággal kötött moldáv, illetve orosz szerződésnek, másrészt pedig az 1998. október 2-i megbeszélés során biztosították arról, hogy megkapja a kifizetéseket, ha tovább folytatja az orosz és a moldáv projektet.

27. 2001 áprilisában a felperes azért lépett kapcsolatba a Bizottsággal, hogy megvizsgálják annak a lehetőségét, hogy a Bizottság közvetlenül a felperesnek fizesse ki az elvégzett és a Helmicónak számlázott munkákat.

28. 2001. május 8-i levelében a Bizottság külkapcsolatokért felelős tagja megismételte azt az álláspontot, miszerint a felperes nem volt részese az orosz és a moldáv szerződésnek.

29. 2001. május 21-én megbeszélésre került sor a felperes ügyvédei és a Bizottság szervezeti egységei között, hogy megvizsgálják a nyújtott szolgáltatásokért a felperesnek járó összeg közvetlen kifizetésének lehetőségét.

30. 2001. augusztus 1-jén a felperes ügyvédei megismételték az *ex gratia* kifizetés iránti kérelmüket, amelyet a Bizottsághoz intéztek. A felperes 448 947,78 euró, illetve másodlagosan 249 314 euró kifizetését kérte. Az első összeg megfelelt a Helmico által a Bizottságnak számlázott és kifizetetlenül maradt teljes összegnek, míg a második összeg a csalás felfedezése után elvégzett munkák ellenértékének felelt meg.

31. 2001. augusztus 28-án megbeszélésre került sor a felperes ügyvédei és a Bizottság szervezeti egységei között, hogy megvizsgálják a nyújtott szolgáltatásokért a felperesnek járó összeg közvetlen kifizetésének lehetőségét.

32. 2001. október 10-én a felperes ügyvédei egy 1998-ban készült jelentés másolatát küldték meg a Bizottság szervezeti egységeinek. E dokumentum célja az volt, hogy a Bizottság szervezeti egységeit segítse a Helmico tisztségviselőinek felkutatásában.

33. 2001. október 16-án a Bizottság szervezeti egységei azt válaszolták, hogy az információkat továbbították a »Költségvetés« főigazgatóság hatáskörrel rendelkező szervezeti egységeinek, az Európai Csalászelleni Hivatalnak, valamint a TACIS-programokkal foglalkozó pénzügyi és szerződéses egységnek, valamint azt, hogy a Bizottság szervezeti egységei mindent elkövetnek annak érdekében, hogy megtalálják a Helmico tisztségviselőit.

34. 2001. október 16-án a felperes ügyvédei tájékoztatták a Bizottságot, hogy a Bizottság és a felperes között hallgatólagos megállapodás van, amelynek értelmében a Bizottság 1998. október 8-tól kifizeti a felperest, azzal a feltétellel, hogy ez utóbbi mindent megtesz az orosz és a moldáv projekt megfelelő lebonyolítása érdekében. Az e levélben hivatkozott főbb érvek annak bizonyítására irányultak, hogy a Bizottság elismerte, hogy a felperes 1998-tól kezdve az orosz projekt fő szerződő felévé vált. Ez a levél az alábbi nyilatkozattal zárult:

»Hálás lennék, ha tudatnák, hogy a Bizottság szervezeti egységei elfogadják-e a jelen levélben hivatkozott érvelést, és ez esetben készek-e arra, hogy 279 711,85 euró összegű előleget utaljanak át a Masdar Ltd számára, amíg le nem zárul a Helmico ellen indított behajtási eljárás.«

35. A felperes ügyvédeinek érvelését a Bizottság szervezeti egységei 2001. november 13-i levelükben elutasították. A levél az alábbi nyilatkozattal zárult:

»A Bizottság a beszedési megbízás alapján a Helmico tisztségviselőinél el fog járni az e társaság által felvett összegek behajtása érdekében. Ezen eljárás kimenetelétől függően új intézkedésekre is sor kerülhet a behajtott összegek felhasználása tekintetében.«

36. 2002. február 1-jén a Bizottság szervezeti egységei a felperes ügyvédei által feltett kérdésre adott írásbeli válaszukban kifejtették, hogy 2000. április 4-én a Helmicóval szemben két hivatalos beszedési megbízást bocsátottak ki, amelyek közül az egyik a moldáv szerződésre vonatkozik, 1 236 200,91 euró értékben, a másik pedig az orosz szerződésre vonatkozik, 854 967,16 euró értékben, azaz összesen 2 091 168,07 euróról van szó.

37. A Bizottság szervezeti egységeinek küldött 2002. február 27-i levelükben a felperes ügyvédei megállapították, hogy a két hivatalos beszedési megbízásban szereplő összeg csak megközelítőleg egyezik a Bizottság által a Helmicónak kifizetett összegeket tartalmazó jegyzéken szereplő összegekkel. Ebből azt a következtetést vonták le, hogy a Bizottság nem ítélte szükségesnek, hogy a Helmico által a Bizottságnak számlázott, de ez utóbbi által ki nem fizetett összegekre vonatkozó beszedési megbízást bocsásson ki.

38. 2002. március 11-én a Bizottság szervezeti egységei írásban megerősítették a felperes ügyvédeinek, hogy a Bizottság által a Helmicóval szemben 2000. április 4-én kibocsátott két hivatalos beszedési megbízás nem tartalmazta a Helmico által a Bizottságnak számlázott, de ez utóbbi által ki nem fizetett összegeket.

39. 2002. december 17-én a Bizottság jogi szolgálata megküldte a felperes ügyvédeinek a Helmico által a Bizottságnak számlázott összegek jegyzékét, valamint a kifizetések összegét és a meg nem történt kifizetések összegét.

40. 2003. február 18-án a felperes ügyvédei és a Bizottság szervezeti egységei között megbeszélésre került sor.

41. 2003. április 23-án a felperes ügyvédei az alábbi nyilatkozattal záruló ajánlott levelet intézték a Bizottság szervezeti egységeihez:

»[…] Amennyiben a Bizottság legkésőbb 2003. május 15-ig nem tesz konkrét javaslatot az ügyfelem által elvégzett munkák kifizetésének vonatkozásában, az EK 235. és az EK 288. cikk (korábban az EK-Szerződés 178., illetve 215. cikke) alapján kártérítési kereset nyújtunk be az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságához.«

42. 2003. május 15-i faxában a Bizottság megbeszélést javasolt a felperes ügyvédeinek, hogy a jogvitát egyezség útján lehessen rendezni, amelynek értelmében a Bizottság 249 314,35 eurót utal a felperesnek a Helmico által elkövetett csalás felfedezését követően elvégzett munkák fejében, amennyiben a felperes bizonyítja, hogy létezik olyan szerződés, amelynek értelmében a Bizottság közvetlenül kifizeti őt, ha végrehajtja az orosz és a moldáv projektet.

43. 2003. június 23-i ajánlott levelükben a felperes ügyvédei azt válaszolták a Bizottság szervezeti egységeinek, hogy elutasítják, hogy a tárgyalásokat a Bizottság által javasolt alapon folytassák, és kifejtették a felperes kérelmének részleteit, valamint azokat a feltételeket, amelyek alapján a felperes hajlandó részt venni a megbeszélésen.

44. Az ajánlott levelet követően 2003. július 3-án a felperes ügyvédei faxot küldtek, amelyben a Bizottság arra vonatkozó válaszát sürgették, hogy lehetséges-e 2003. július 15-e előtt megbeszélést tartani, a javasolt feltételek alapján, és ha e megbeszélésre nem kerül sor, benyújtják-e a keresetet az Elsőfokú Bírósághoz.

45. 2003. július 22-i levelükben a Bizottság szervezeti egységei azt válaszolták, hogy nem áll módjukban helyt adni a felperes kifizetési kérelmének.”

III – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megfellebbezett ítélet

4. A Masdar 2003. szeptember 30-án kártérítés iránti keresetet indított az Elsőfokú Bíróság előtt, kártalanítási igényét a jogalap nélküli gazdagodás tilalmának elvére (*de in rem verso*), a megbízás nélküli ügyvitel szabályaira, a bizalomvédelem elvének megsértésére, végül pedig arra a tényre alapítva, hogy a Bizottság magatartása olyan mulasztásnak vagy gondatlanságnak minősül, amely kárt okozott neki.

5. Miután a jogvitát nem sikerült a felek között létrejött egyezség útján rendezni, az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítéletben az alábbiakban összefoglalt indokok alapján elutasította a keresetet, és a Masdart kötelezte a költségek viselésére.

6. Az Elsőfokú Bíróság először is azokat a feltételeket tekintette át, amelyek mellett az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében megállapítható, hogy a Közösség az EK 288. cikk második bekezdése szerint szerződésen kívüli felelősséggel tartozik a Közösség intézményeinek mind a jogellenes, mind pedig az olyan magatartásáért, amelynek jogellenessége nem bizonyított.

7. Ezt követően megjegyezte, hogy a Masdar kártérítési keresete a jogalap nélküli gazdagodás és a megbízás nélküli ügyvitel vonatkozásában a szerződésen kívüli felelősség azon szabályain alapul, amelyek nem feltételezik a közösségi intézmények jogellenes magatartását, a bizalomvédelem elvének megsértése és a Bizottság részéről felmerült mulasztás vagy gondatlanság vonatkozásában pedig a Közösség jogellenes magatartásért fennálló szerződésen kívüli felelősségének szabályain.

8. Az Elsőfokú Bíróság ezt követően a jogalap nélküli gazdagodásra (*de in rem verso*) és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított kereseteket vizsgálta.

9. Az Elsőfokú Bíróság, miután elfogadta, hogy elvileg lehetséges a fenti elvekre kártérítési igényt alapítani, megvizsgálta, hogy jelen esetben teljesülnek-e a jogalap nélküli gazdagodásra vagy a megbízás nélküli ügyvitelre alapított igényérvényesítés feltételei.

10. A fentiek vonatkozásában megállapította, hogy az ügy ténybeli és jogi hátterére tekintettel a jogalap nélküli gazdagodásra vagy a megbízás nélküli ügyvitelre alapított kereseteknek nem lehet helyt adni.

11. E következtetés indokaként az Elsőfokú Bíróság kifejtette, hogy a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően az ilyen keresetek nem lehetnek megalapozottak abban az esetben, ha a gazdagodott fél vagy az ügy ura által megszerzett előnyt szerződés vagy jogi kötelezettség igazolja, egyébként pedig ilyen kereseti kérelmeket csak másodlagosan lehet előterjeszteni, vagyis csak akkor, ha a sérelmet szenvedett személy egyéb módon nem juthat hozzá ahhoz, ami jár neki.

12. Ezzel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy jelen esetben szerződéses jogviszonyok álltak fenn, mégpedig egyrészt a Bizottság és a Helmico, másrészt pedig a Helmico és a Masdar között. Nevezetesen megállapította, hogy kétségkívül a Helmico volt köteles kifizetni a Masdar által elvégzett

munkákat, továbbá a kifizetés elmaradása esetén magára vállalni az esetleges felelősséget, a Helmico esetleges fizetésképtelensége pedig nem indokolta, hogy a Bizottság vállalja magára ezt a felelősséget.

13. Az Elsőfokú Bíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottság esetleges gazdagodását, illetve a felperes szegényedését, mivel ez a szóban forgó szerződéses jogviszonyból eredt, nem lehetett jogalap nélkülinek minősíteni.

14. Az Elsőfokú Bíróság hasonlóképp megállapította, hogy a megbízás nélküli ügyvitelre alapított polgári jogi igény érvényesítésének feltételei jelen esetben nyilvánvalóan nem teljesülnek. Ezzel kapcsolatban az volt az álláspontja, hogy mivel a Masdar kapcsolatba lépett a Bizottság szolgálataival, mielőtt kötelezte volna magát a projektek folytatására, a Helmicóval szemben fennálló szerződéses kötelezettségek Masdar általi teljesítése ésszerűen nem tekinthető a más ügyeibe történő jóhiszemű beavatkozásnak, és megállapította, hogy a Masdar érve az ügy urának az ügyvivő eljárásáról való tudomása tekintetében ellentmondott a megbízás nélküli ügyvitel szabályainak.

15. Az Elsőfokú Bíróság, miután hozzátette, hogy nem volt megállapítható, hogy a Masdart a tevékenységével járó gazdasági kockázatokat meghaladó, rendkívüli vagy különleges kár érte volna, arra a következtetésre jutott, hogy a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított kártalanítási igényeket mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

16. Ezt követően, ami a bizalomvédelem elvének állítólagos megsértését illeti, az Elsőfokú Bíróság azzal az indokkal utasította el ezt a jogalapot, hogy álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok vizsgálata nem tárt fel a Bizottság által tett olyan határozott ígéreteket, amelyek ésszerű feltételezéseket kelthettek volna a felperesben, lehetővé téve számára, hogy a bizalomvédelem elvére hivatkozzék.

17. Továbbá az Elsőfokú Bíróság a Bizottság részéről felmerült mulasztásra vagy gondatlanságra vonatkozó, a Masdar által előterjesztett érveket mint megalapozatlanokat elutasította, lényegében annak megállapításával, hogy ezeket az érveket a hivatkozott gondoskodási kötelezettség tekintetében nem támasztották megfelelően alá, továbbá nem nyert bizonyítást, hogy okozati összefüggés állt volna fenn a hivatkozott kötelezettség megsértése és az állított kár között.

18. Végül az Elsőfokú Bíróság elutasította a Masdar azon indítványát is, amely a Masdar egyik tisztségviselője, W. tanúként történő kihallgatására irányult, mégpedig az 1998. október 2-i találkozón történtekkel kapcsolatban. Ezzel összefüggésben az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy még ha ez

a tanúvallomás bizonyítaná is, hogy – mint azt a Masdar állította – a Bizottság és a Masdar egyaránt akarták, hogy a Masdar fejezze be az érintett projekteket, ez nem elegendő az arra utaló határozott, feltétlen és ellentmondásmentes tájékoztatás megtörténtének bizonyításához, hogy a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy ettől az időponttól kezdve közvetlenül ő fizeti ki a felperest.

IV – A felek bíróság előtti kérelmei

19. A Masdar azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megfellebbezett ítéletet;

– kötelezze a Bizottságot, hogy fizesse meg a fellebbező részére az elsőfokú eljárásban a fellebbező által kért 448 947,78 euró összeget, vagy ennek hiányában 249 314,35 euró összeget, illetőleg olyan egyéb összeget, amelyet a Bíróság megfelelőnek ítél, valamint a megítélt összeg után járó kamatot;

– a Bizottságot kötelezze a jelen eljárásban, valamint az Elsőfokú Bíróság előtti eljárásban felmerült költségek viselésére.

20. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést;

– vagylagosan, abban az esetben, ha a Bíróság egyészben vagy részben hatályon kívül helyezné a megfellebbezett ítéletet, utasítsa el a fellebbező pénzbeli kártalanítási kérelmét;

– a fellebbezőt kötelezze a jelen eljárásban, valamint az Elsőfokú Bíróság előtti eljárásban felmerült költségek viselésére;

– vagylagosan, abban az esetben, ha a Bíróság helyt adna a fellebbezésnek, a fellebbezőt kötelezze az Elsőfokú Bíróság előtti eljárásban felmerült költségei egyharmadának viselésére.

V – A fellebbezés

A – *Előzetes észrevételek*

21. A fellebbező által előadott fellebbezési jogalapok vizsgálatának megkezdése előtt szükségesnek bizonyul néhány előzetes észrevételt tenni.

22. Először is a jelen ügy összefüggései tekintetében meg kell jegyezni, hogy – mint azt a Masdar a jelen eljárásban tartott tárgyaláson kifejezetten megerősítette – a felek között nem vitatott, hogy a Masdar és a Bizottság között nem jött létre közvetlen szerződéses jogviszony, valamint, hogy a szóban forgó közösségi segítségnyújtási programok keretében nyújtott szolgáltatások teljesítése tekintetében ilyen szerződéses jogviszonyok csak egyrészt a Helmico és a Bizottság, másrészt pedig a Helmico és a Masdar között álltak fenn.

23. Mint ahogy azonban a felek által nyújtott tájékoztatásból kiderül, a Helmicót – amely tartozik a Masdarnak azon szolgáltatások kifizetésével, amelyek teljesítését alvállalkozás keretében rábízta – fizetésképtelennek kell tekinteni, a vezető tisztségviselői pedig nem találhatók. Azokat az eljárásokat, amelyeket a Masdar a szerződéses kapcsolatokból keletkező bármely jogvita elbírálására a szóban forgó alvállalkozói szerződésekben illetékesként kikötött angliai és walesi bíróságok előtt indított annak érdekében, hogy a Helmico fizesse meg neki a vele szemben fennálló tartozását, határozatlan időre felfüggesztették.

24. A fenti körülmények között nyújtotta be a Masdar a keresetet az Elsőfokú Bírósághoz *a Bizottság ellen*, követelve, hogy az őt ért kár megtérítésének jogcímén többek között fizessék meg neki az általa nyújtott szolgáltatások [3] kamatokkal növelt ellenértékét.

25. Mint a jelen fellebbezés elbírálása során tartott tárgyaláson maga a Masdar kifejtette, a Bizottsággal szemben támasztott fenti követelés alapvetően két fő érvrendszeren alapul, mégpedig először is azon, hogy a Bizottság ígéretet tett neki az általa nyújtott szolgáltatások kifizetésére, másodszor pedig azon, hogy még ha nem is áll fenn ilyen ígéret, a Bizottságot akkor is szerződésen kívüli felelősség terheli azért, hogy lényegében a jogalap nélküli gazdagodás (*in rem verso*) és a megbízás nélküli ügyvitel jogcímén fizessen.

3 – A követelt összeg azon szolgáltatások teljes értékének felel meg, amelyekre azok a számlák vonatkoznak, amelyek tekintetében a kifizetéseket felfüggesztették; lásd a megfellebbezett ítélet 71. és 98. pontját.

26. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy – mint azt a felek a tárgyaláson egyértelművé tették – a jelen ügyben nem vitatott, hogy – mint az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítéletben utalt rá – elvileg lehetséges a fent említett elvekre kártérítési igényt alapítani, amely elveket mind az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítéletben, mind pedig a felek akként határoztak meg, hogy azok a szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó szabályok körébe tartoznak. Következésképpen a jelen eljárásban nem képezi vita vagy érvelés tárgyát önmagában az a körülmény, hogy a Masdar által hivatkozott elvek léteznek a közösségi jogrendben.

27. A jelen fellebbezés ehelyett arra a kérdésre irányul, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította-e meg, hogy mindazonáltal az ügy tényállása alapján a Masdar fenti elvekre alapított kereseti kérelmének nem lehetett helyt adni.

28. Pontosabban, a Masdar hét jogalapot terjesztett elő fellebbezésének alátámasztása érdekében.

29. Az első jogalap keretében a Masdar azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben megállapította, hogy a Masdar csupán a Helmicóval szemben fennálló szerződéses kötelezettségeinek tett eleget, ennek eredményeként pedig az Elsőfokú Bíróság elutasította a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított kereseti kérelmeket. Második jogalapja kapcsán a Masdar akként érvel, hogy az előző kérdéstől függetlenül az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben nem vette figyelembe sem azt a tényt, hogy a Bizottság beszedési jogkörrel rendelkezett, sem pedig azt, hogy a Bizottság hogyan gyakorolta e jogkört. A harmadik jogalap az Elsőfokú Bíróság azon megállapításai ellen irányul, melyek szerint a Masdar nem tekinthető úgy, mint aki jóhiszeműen járt el, továbbá a Bizottság képes volt saját maga lebonyolítani a projektet, valamint követelmény, hogy a megbízás nélküli ügyvitel elve alapján eljáró személy mindenképpen az ügy urának tudta nélkül kell, hogy cselekedjék. A negyedik jogalap keretében a Masdar azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróságnak egyrészt a jogalap nélküli gazdagodáson és a megbízás nélküli ügyvitelen alapuló jogalapra, másrészt pedig a bizalomvédelmen alapuló jogalapra vonatkozó megállapításai következetlenek. Az ötödik jogalap kapcsán előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság a mulasztásra vagy gondatlanságra alapított kereseti kérelem elutasításával tévedett, amikor úgy tekintette, hogy a Masdar nem hozott fel elég érvet. Végül a hatodik és a hetedik jogalapjában a Masdar azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen állapította meg, hogy a Bizottság nem tett semmilyen ígéretet a Masdarnak.

30. Mivel az első, a második és harmadik jogalap egyaránt a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre vonatkozik, ezeket együtt fogom vizsgálni. A hatodik és a hetedik jogalapot szintén együtt fogom vizsgálni, mivel mindkettő az Elsőfokú Bíróság azon megállapítását vitatja, mely szerint a Bizottság nem tett ígéretet, ez pedig a bizalomvédelem elvének megsértésére alapított kereseti kérelem elutasításához veze-

tett. Ezenkívül e két jogalapot a negyedik jogalap előtt kell vizsgálni, amelyben a Masdar azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság ezen megállapításai összeegyeztethetetlenek a jogalap nélküli gazdagodásra (*in rem verso*) és a megbízás nélküli ügyvitelre vonatkozó megállapításokkal.

B – *A jogalapok*

1. Az Elsőfokú Bíróságnak a jogalap nélküli gazdagodásra (*in rem verso*) és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított kereseti kérelemmel kapcsolatos megállapításaira vonatkozó első, második és harmadik jogalap

a) A fő érvek

31. Az első jogalap kapcsán a Masdar azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben a megfellebbezett ítélet 98., 99. és 101. pontjában megállapította, hogy a Masdar csupán a Helmicóval szemben fennálló szerződéses kötelezettségeinek tett eleget. Miután az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítélet 146–148. pontjában látszólag elfogadta, hogy a Masdar az 1998. október 2-i találkozó alkalmával nem volt hajlandó folytatni a Helmicóval fennálló szerződéseinek teljesítését, meg kellett volna vizsgálnia, hogy a Masdarra továbbra is vonatkozott-e az a jogi kötelezettség, hogy az alvállalkozói szerződések teljesítését folytassa. A Masdart megillető kifizetések tekintetében a Helmico által elkövetett csalás és lényeges mulasztás az angol jog szerint olyan kellően súlyos szerződésszegést képezett, amely feljogosította a Masdart, hogy a szerződéseket megszűntnek tekintse, és perben érvényesítse a neki járó összegeket, valamint kártérítést követeljen a Helmico teljesítésének elmaradásáért. Emellett eljárási hibának is minősül az a tény, hogy az Elsőfokú Bíróság elmulasztotta figyelembe venni, hogy a Masdarnak joga volt felmondani az alvállalkozói szerződést.

32. A második jogalap keretében a Masdar azt állítja, hogy – tekintet nélkül arra, hogy a Masdar a Helmicóval szemben fennálló szerződéses kötelezettségeinek megfelelően járt-e el – az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben annak meghatározása során, hogy a Bizottság jogalap nélkül gazdagodott-e, elmulasztotta figyelembe venni azt a tényt, hogy a Bizottság nem valamely hagyományos szerződő fél helyzetében volt a költségvetési rendelet értelmében őt megillető beszedési jogkörnek köszönhetően, amely lehetővé tette számára, hogy a korábban fennálló szerződéses jogviszonyok tartalmát megszüntesse. Különösen,

a Masdar megjegyzi, hogy az Elsőfokú Bíróság a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított kereseti kérelmek elutasításának indokolása során nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a Bizottság 2000 áprilisáig várt, mielőtt beszedési megbízást bocsátott volna ki a Helmicóval szemben, azt követően, hogy a Masdar elvégezte a munkát.

33. Végül, a harmadik jogalap kapcsán a Masdar közelebbről az Elsőfokú Bíróság megbízás nélküli ügyvitellel kapcsolatban tett megállapításainak egyes vonatkozásait vitatja. Véleménye szerint a megfellebbezett ítélet 101–103. pontjában foglalt, a megbízás nélküli ügyvitelre vonatkozó indokolás következetlen, valamint nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen a tényekkel.

34. A Masdar először is azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen állapította meg, hogy a Masdar nem tekinthető úgy, mint aki jóhiszeműen járt el. Ezzel kapcsolatban előadja, hogy a Helmicóval szemben fennálló kötelezettségei megszűntek, önmagában pedig az a tény, hogy a Masdar 1998 októberében kapcsolatba lépett a Bizottság szolgálataival, nem zárja ki, hogy ezt követően jóhiszeműen járt el, mivel az 1998. október 2-i találkozóról nem készült semmilyen hivatalos irat.

35. Másodszor, a Masdar vitatja azt a megállapítást, hogy a Bizottság képes volt saját maga lebonyolítani a projektet. Közismert, hogy a Bizottság az ilyen projekteket éppen azért ítéli oda külső szerződő feleknek, mert ő maga nem rendelkezik a projektek végrehajtásához szükséges belső forrásokkal. Ráadásul a Bizottság nem közölte a Masdarral, hogy fel fogja mondani a szerződést, és másik szerződő felet fog keresni.

36. Harmadszor, a Masdar azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy a megbízás nélküli ügyvitel szabályai nem alkalmazhatók, ha az ügy ura tudatában van annak, hogy intézkedni kell. Jóllehet igaz, hogy e szabályok alkalmazásának számos esete akkor merül fel, amikor az ügy ura nem tud arról, hogy a károsodásának elkerülése érdekében intézkedni kell, ugyanakkor logikusan nem támasztható alá, hogy miért lenne követelmény az, hogy az ügy ura ne tudjon az intézkedés szükségességéről.

37. A Bizottság azt állítja, hogy az első jogalap elfogadhatatlan, de legalábbis nyilvánvalóan megalapozatlan. Megjegyzi, hogy a Masdar az Elsőfokú Bíróság előtt soha nem állította, hogy felmondta volna a Helmicóval fennálló szerződéseit, az ügyiratból pedig kiderül, hogy ténylegesen nem mondta fel azokat. Az angol jog szerint a súlyos szerződésszegés valóban feljogosíthatja a vétlen felet a szerződés felmondására, viszont nem önmagában a szer-

ződésszegés az, amely megszünteti a szerződéses jogviszonyt. Helytelen az az állítás is, mely szerint az Elsőfokú Bíróság nem rendelkezett erről a kérdésről, hiszen a megfellebbezett ítélet 103. pontjában megállapította, hogy a Masdar folytatta a Helmicóval fennálló szerződéseinek teljesítését.

38. A Bizottság beszedési jogkörére vonatkozóan előadott érvek kapcsán a Bizottság megjegyzi, hogy az Elsőfokú Bíróság lényegében az összes olyan érv tekintetében állást foglalt, amelyeket azon állítás alátámasztása érdekében terjesztettek elő, mely szerint a Bizottság jogalap nélkül gazdagodott. A jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereseti kérelemnek nem lehetett helyt adni, mivel a Bizottságnál keletkezett előny a Helmicóval fennálló szerződéséből származott, a Masdar pedig a Helmicóval kötött alvállalkozói szerződésének megfelelően volt köteles eljárni.

39. Végül, a harmadik jogalappal szemben a Bizottság különösen megjegyzi, hogy az a következtetés, mely szerint a Bizottság képes volt maga lebonyolítani a saját ügyeit, olyan ténykérdésnek minősül, amelyet fellebbezés keretében nem lehet megkérdőjelezni, mindamellett pedig a megfellebbezett ítélet 97. és azt követő pontjaiban foglalt megállapítás, mely szerint a Masdar a Helmicóval fennálló szerződéseinek megfelelően járt el, elegendő a megbízás nélküli ügyvitelre vonatkozó érvek elutasításához.

b) Elemzés

40. Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a közösségi jogrendben az EK 225. cikk szerinti fellebbezési eljárásnak nem az a rendeltetése, hogy az Elsőfokú Bíróság előtt indított keresetnek a Bíróság általi újabb általános vizsgálatát biztosítsa.

41. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a fellebbezési eljárás keretében a Bíróság hatásköre az Elsőfokú Bíróság előtt megvitatott jogalapokra vonatkozó jogi döntés értékelésére korlátozódik. [4] Ebből következően a Bíróságnak az ilyen eljárás keretében csak annak vizsgálatára van hatásköre, hogy a fellebbezésben található érvelés a megtámadott ítélet valamely téves jogalkalmazását azonosítja-e. [5] Ennek kapcsán továbbá az EK 225. cikk, a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdése és a Bíróság eljárási szabályzata 112. cikke 1. §-ának c) pontja szerint a fellebbezésben pontosan meg kell jelölni a hatályon kívül helyezni kért ítélet kifogásolt részeit, valamint a kérelmet konkrétan alátámasztó jogi érveket. [6]

4 – Ezzel kapcsolatban lásd a C-348/06. P. sz., Bizottság kontra Girardot ügyben 2008. február 21-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-833. o.) 49. pontját, valamint a C-136/92. P. sz., Bizottság kontra Brazelli Lualdi és társai ügyben 1994. június 1-jén hozott ítélet (EBHT 1994., I-1981. o.) 59. pontját.

5 – Ezzel kapcsolatban lásd a 4. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Girardot ügyben hozott ítélet 49. pontját, a C-352/98. P. sz., Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-5291. o.) 35. pontját, valamint a C-76/01. P. sz., Eurocoton és társai kontra Tanács ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-10091. o.) 47. pontját.

6 – Ezzel kapcsolatban lásd többek között a C-7/95. P. sz., John Deere kontra Bizottság ügyben 1998. május 28-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-3111. o.) 20. pontját, valamint a C-208/03. P. sz., Le Pen kontra Parlament ügyben 2005. július 7-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-6051. o.) 39. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

42. Ennek megfelelően az alábbiakban nem fogom vizsgálni azt az általános megközelítést, amelyet az Elsőfokú Bíróság a lényegében az első három jogalapban hivatkozott jogalap nélküli gazdagodás és megbízás nélküli ügyvitel szabályaira, különösen pedig e szabályoknak az olyan magatartásért fennálló felelősség címén történő alkalmazására vonatkozóan alakított ki, amelynek jogellenessége nem bizonyított, [7] mivel ezt a kérdést a jelen fellebbezés nem érinti. [8]

43. Mindazonáltal a Masdar által előterjesztett konkrét jogalapok érdemi vizsgálata előtt célszerűnek találom, hogy először néhány általános észrevételt tegyek a jogalap nélküli gazdagodás és a megbízás nélküli ügyvitel fogalmáról, annak érdekében, hogy az Elsőfokú Bíróság vitatott megállapításait összefüggéseikbe helyezzem.

44. A szerződésen kívüli felelősséggel kapcsolatban az EK 288. cikk második bekezdése a Közösség kötelezettségévé teszi, hogy „a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően" térítse meg az intézményei által okozott károkat.

45. Mint ahogy maga a Masdar is elismerte a keresetlevelében, a fenti rendelkezést nem lehet akként értelmezni, hogy aszerint a szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó, a közösségi bíróságok által alkalmazott elveknek pontosan meg kellene felelniük – vagy akár megfelelhetnének – a valamennyi tagállam jogában fennálló ilyen elveknek, vagy azokat bármilyen módon, mintegy közös nevezőkként „mechanikusan" le lehetne vezetni ezekből a jogrendszerekből. [9] Ezért bizonyos szempontból – mint az általános jogelvek mint jogforrások esetében általában – mindaddig, amíg ezzel kapcsolatban nem alakul ki állandó ítélkezési gyakorlat, valamely jogelv konkrét tartalmáról beszélni olyan, mintha egy elmosódott árnykép alakját akarnánk meghatározni. A Bíróság által az EK 288. cikkel összefüggésben alkalmazott megoldásnak ugyanakkor a nemzeti jogrendszerekben meglévő releváns fogalmakon kell alapulnia, amelyeket, ha szükséges, ki kell igazítani annak érdekében, hogy megfeleljenek a közösségi jog sajátos követelményeinek.

46. A fentiek alapján a jelen ügyben érvényesíteni kívánt, a Masdar által a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított igények vonatkozásában a tagállami jogrendszerek összehasonlítása nagyfokú változatosságot mutat atekintetben, hogy ezeket a szabályokat mennyiben ismerik el és alkalmazzák.

7 – A Közösség jogellenes magatartás hiányában fennálló felelősségének részletes elemzése kapcsán lásd Poiares Maduro főtanácsnoknak a Bíróság előtt jelenleg folyamatban lévő C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., FIAMM és FIAMM Technologies kontra Tanács és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványa 53–83. pontját.

8 – Ráadásul a jelen ügy véleményem szerint nem vet fel olyan kérdést, amelyet közrendi jellegűnek lehetne tekinteni, vagyis amelyet a Bíróság hivatalból figyelembe vehetne, illetve hivatalból figyelembe kellene vennie. Ezzel kapcsolatban lásd a C-210/98. P. sz., Salzgitter kontra Bizottság ügyben 2000. július 13-án hozott ítéletre (EBHT 2000., I-5843. o.) vonatkozó indítvány 140–143. pontjában Jacobs főtanácsnok által javasolt szigorú szempontokat, melyek alapján (1) meg kell vizsgálni, hogy a megsértett szabály a közösségi jogrend valamely alapvető célkitűzésének szolgálatában áll-e, és hogy jelentős szerepet játszik-e ezen célkitűzés megvalósításában; (2) meg kell állapítani, hogy a megsértett szabályt nem csupán a közvetlenül érintett személyek érdekében, hanem harmadik személyek érdekében, illetve általánosságban közösségi érdekek céljából alkották-e meg; (3) a jogsértésnek nyilvánvalónak, vagyis mind a Bíróság, mind pedig harmadik személyek számára könnyen felfedezhetőnek és azonosíthatónak kell lennie.

9 – Ezzel kapcsolatban lásd Maduro főtanácsnoknak a fenti 7. lábjegyzetben hivatkozott FIAMM és FIAMM Technologies kontra Tanács és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványa 55. pontját.

47. Általában ugyanakkor a tagállami jogrendszerek fenti kérdéshez való hozzáállása igen óvatosnak mondható, a megbízás nélküli ügyvitel vonatkozásában pedig ez még inkább érvényes, mint a jogalap nélküli gazdagodás esetében. Amíg különösen az előbbi elv bizonyos jogrendszerekben még csak nem is ismert, addig megállapítható, hogy általában még ott is, ahol ezek az elvek felelősségi jogcímként léteznek, csak igen szigorú feltételek mellett lehet hivatkozni rájuk, és másodlagos igényként érvényesíthetők. Az ilyen kereseteknek vagy elveknek főszabály szerint „hézagpótló" szerepük van, illetőleg az igazságosságon és méltányosságon alapuló megfontolások által indokolt, utolsó lehetőségként hivatkozható jogalapokat képeznek, ami miatt számos esetben főleg az ítélkezési gyakorlatban nyertek elismerést és fejlődtek ki.

48. Hasonlóképp, a fenti elveken alapuló felelősség főszabály szerint szigorúan csak másodlagos lehet bármilyen szerződéses felelősséghez képest. Az érintett tagállamokban ugyanis mind a jogalap nélküli gazdagodás, mind pedig a megbízás nélküli ügyvitel szabályait mint felelősségi jogcímeket egyrészt azon elv megőrzésének célkitűzése hatja át, hogy a szerződésből főszabály szerint az abban részes feleken kívül más személyre nem származhatnak jogok vagy kötelezettségek (a szerződéses jogviszony relatív szerkezete), másrészt pedig – általánosabb értelemben – a jogbiztonság.

49. Következésképpen a szerződéses jogviszony fennállása általános szabályként kizárja a jogalap nélküli gazdagodás tilalmára hivatkozás lehetőségét, mivel az ebben az összefüggésben nyújtott teljesítés nem tekinthető „jogalap nélkülinek", továbbá e szerződéses jogviszony fennállása ellentétbe kerülne a más ügyei jóhiszemű vagy érdektelen intézésének követelményével is, amely általános értelemben a megbízás nélküli ügyvitel fogalmának alapját képezi.

50. Ezenkívül, közelebbről a jelen ügyben fennálló (háromoldalú) szerződéses jogviszonyt illetően úgy tűnik, hogy a tagállamok döntő többsége különböző okokból – ideértve az okozati összefüggéssel kapcsolatos megfontolásokat – általában kizárná, hogy a Masdar helyzetéhez hasonló helyzetben lévő alvállalkozó a jogalap nélküli gazdagodás vagy a megbízás nélküli ügyvitel alapján közvetlenül azzal a szerződő féllel szemben érvényesítse igényét, aki a fővállalkozóval jogviszonyban áll, vagyis olyan szerződő féllel szemben, aki hasonló helyzetben van, mint jelen esetben a Bizottság.

51. A fentiek alapján az Elsőfokú Bíróság által kialakított megközelítés álláspontom szerint lényegében összhangban állt a jogalap nélküli gazdagodás és a megbízás nélküli ügyvitel fogalmainak a tagállamok jogában fennálló alapvető jellemzőivel, amennyiben az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítélet

96–104. pontjában foglalt részletes indokolás alapján megállapította, hogy az említett elvekre alapított igényérvényesítés feltételei a vizsgált ügyhöz hasonló esetben nem teljesülnek.

52. Az Elsőfokú Bíróság fő érve – amelyet a megfellebbezett ítélet 97. és 98. pontja tartalmaz – az volt, hogy az ilyen jogvitát főszabály szerint a szóban forgó szerződéses jogviszonyok keretében, vagyis a szerződéses felelősség alapján kell elbírálni.

53. Mindezek alapján most már közelebbről a Masdar által előterjesztett első jogalapot vizsgálva meg kell jegyezni, hogy a Masdar nem állítja, hogy a Helmicóval kötött alvállalkozói szerződéseit felmondta volna, vagy azok érvénytelenek lettek volna abban az időpontban, amikor folytatta a teljesítést. Ehelyett arra hivatkozik, hogy a Helmico szerződésszegésére tekintettel neki jogában állt felmondani a szerződést, az Elsőfokú Bíróságnak pedig meg kellett volna vizsgálnia, hogy a Masdar jogilag továbbra is köteles volt-e folytatni a teljesítést.

54. Mindamellett, bár igaz lehet, hogy mivel a Helmico nem teljesítette a szerződéses kötelezettségeit, a Masdarnak jogában állt felhagyni az érintett szolgáltatások nyújtásával és felmondani a szerződést, jelen esetben nem ez a lényeg. A lényeg ehelyett az, hogy a Masdar és a Helmico jogviszonyára továbbra is a közöttük fennálló alvállalkozói szerződések voltak irányadók, mivel a szerződésszegés – amely jelen esetben abban nyilvánult meg, hogy a Helmico nem fizetett – önmagában nem szünteti meg a szerződést, hanem azt eredményezi, mint az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítélet 98. pontjában helyesen megjegyezte, hogy a mulasztó fél köteles viselni a szerződéses felelősséget.

55. Mivel a jogalap nélküli gazdagodáson és a megbízás nélküli ügyvitelen alapuló felelősség, mint az Elsőfokú Bíróság a 97–100. pontban helyesen megállapította, másodlagos a fenti szerződéses felelősséghez képest, az Elsőfokú Bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor elutasította a Masdar ezen elveken alapuló kereseti kérelmeit, tekintet nélkül arra, hogy a Masdarnak esetleg jogában állt volna felmondani a szerződéseket.

56. Következésképpen az első jogalap nem megalapozott.

57. Továbbá azzal a kifogással kapcsolatban, mely szerint az Elsőfokú Bíróságnak a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított kereseti kérelmek vizsgálata során figyelembe kellett volna vennie azt a tényt, hogy Bizottságot a költségvetési rendelet értelmében beszedési jogkör illeti meg, szintén nem érthető számomra, hogy ez a körülmény miért lenne releváns e kereseti kérelmek elbírálása szempontjából.

58. Mint a megfellebbezett ítélet 99. és 100. pontjából kiderül, az Elsőfokú Bíróság lényegében azzal az indokkal zárta ki a fenti elvek alkalmazhatóságát, hogy a nyújtott szolgáltatások szerződéses jellegére figyelemmel – vagyis, hogy a Bizottság a Helmicóval fennálló szerződése értelmében jutott előnyhöz, a Masdar pedig az ez utóbbi szerződő féllel kötött alvállalkozói szerződésnek megfelelően járt el – a Bizottság oldalán keletkezett bármilyen gazdagodást nem lehetett jogalap nélkülinek tekinteni, és a megbízás nélküli ügyvitelen alapuló kivételes felelősség viselése sem jöhetett szóba.

59. Továbbá, ellentétben a Masdar állításával, a szerződéses jogviszony relatív szerkezetére tekintettel – mint azt a Bizottság helyesen megjegyezte – nem tartható az az álláspont, mely szerint a Helmicóval szemben kibocsátott beszedési megbízások teljes egészében megszüntetnék a Masdar mint alvállalkozó és a Helmico mint szerződő fél között fennálló szerződéses jogviszony tartalmát.

60. A második jogalap tehát nem megalapozott.

61. Végül, az Elsőfokú Bíróság által a megfellebbezett ítélet 101–103. pontjában a megbízás nélküli ügyvitel fogalmának alkalmazása kapcsán állítólag elkövetett egyes jogban való tévedéseket illetően emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően – mint azt az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítélet 100. pontjában helyesen megállapította – ez az elv csak nagyon kivételes körülmények között képezhet felelősségi jogcímet. [10]

62. Mindezek alapján először is úgy vélem, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg a megfellebbezett ítélet 101. pontjában, hogy a Helmicóval szemben fennálló szerződéses kötelezettségeknek a fellebbező általi teljesítését ésszerűen nem lehet úgy tekinteni, hogy az a más ügyeibe történő jóhiszemű beavatkozás lett volna. Különösen, a Masdart megillető bármilyen jogosultság a Helmicóval fennálló szerződéseinek felmondására – épp ellenkezőleg – természetesen nem elegendő ahhoz, hogy a Masdar szolgáltatásnyújtását jóhiszeműnek lehessen minősíteni.

63. Másodszor, a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló projektek lebonyolításával összefüggésben, a megbízás nélküli ügyvitel kapcsán nincs jelentősége, hogy a Bizottság képes lett volna-e saját maga végrehajtani a projekteket, mivel azokat még rendes körülmények között is gyakran – mint jelen esetben – a Bizottsággal szerződő felek hajtják végre, nem pedig maga a Bizottság. Következésképpen az Elsőfokú Bíróság annak alátámasztása érdekében, hogy helytelen volt a Masdar azon állítása, mely szerint a Bizottság nem tudta kezelni a szóban forgó projektet, megalapozottan

10 – Lásd a fenti 46–50. pontot.

hivatkozhatott a Bizottság 1998. október 5-i levelében tett azon megállapításra, mely szerint a Bizottság „más eszközökhöz folyamodik a szóban forgó projekt végrehajtásának biztosítása érdekében”.

64. Végül, az Elsőfokú Bíróság által a megfellebbezett ítélet 101. pontjában tett azon megállapítás, mely szerint „az ügyvivő […] főszabály szerint az ügy urának tudta nélkül cselekszik, vagy legalábbis anélkül, hogy az ügy ura tudná, hogy azonnali cselekvésre van szükség”, álláspontom szerint megfelel a megbízás nélküli ügyvitel fogalmának és az alkalmazásához kapcsolódó szigorú feltételeknek.

65. Különösen, a fenti megállapítást – amely csupán egyike azoknak az indokoknak, amelyeket az Elsőfokú Bíróság a 101. pontban megfogalmazott azon következtetésének alátámasztása érdekében, hogy a megbízás nélküli ügyvitelre alapított polgári jogi igény érvényesítésének feltételei nem teljesültek – nem kérdőjelezi meg az az állítás, mely szerint előfordulhatnak olyan különleges esetek, amelyekben ezt az elvet annak ellenére alkalmazni kell, hogy fennáll az ügy urának tudomása, így a Masdar által példaként hivatkozott azon esetben, ha valamely súlyos beteg, de tudatánál lévő személyt harmadik személy kórházba szállít, amely nyilvánvalóan nem hasonlítható össze a jelen üggyel.

66. A harmadik jogalap keretében előterjesztett érvek tehát megalapozatlanok.

67. A fentiekből következik, hogy az Elsőfokú Bíróság jogalap nélküli gazdagodással és megbízás nélküli ügyvitellel kapcsolatban tett megállapításaival szemben előterjesztett első három jogalapot el kell utasítani.

2. Az ötödik jogalap, mely szerint az Elsőfokú Bíróság a gondatlanságért vagy mulasztásért fennálló felelősségre alapított kereseti kérelem elutasításával tévedett, amikor úgy tekintette, hogy a Masdar nem hozott fel elég érvet

a) A fő érvek

68. A Masdar az ötödik jogalap keretében azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság a gondatlanságért vagy mulasztásért fennálló felelősségre alapított kereseti kérelem elutasításával tévedett, amikor úgy tekintette, hogy a Masdar nem hozott fel elég érvet, az ügy ugyanis önmagáért beszél azokra a sajátos körülményekre tekintettel, amelyek között a Bizottság a költségvetési rendelet értelmében őt megillető beszedési jogkört gyakorolta.

69. Előadja, hogy a Bizottság, jóllehet 1998 októbere óta tudomása volt a Helmico által elkövetett szabálytalanságokról, először hagyta, hogy a fellebbező elvégezze a munkát, sőt biztatta őt erre, ezt követően pedig beszedési jogkörét gyakorolta, megfosztva ezzel a Helmicót a szerződésekből származó valamennyi forrástól. A Bizottság tudta, hogy mindez működésképtelenné teszi a Masdar kifizetését szolgáló mechanizmust, amelyet a Bizottság tudtával és beleegyezésével dolgoztak ki. E körülmények között azt az egyetlen következtetést lehet levonni, hogy a Bizottság, amelyre gondossági kötelezettség vonatkozott, a Masdart érintő hátrányos következményeket illetően gondatlanul vagy elővigyázatlanul járt el.

70. A Masdar végül azt állítja, hogy a tisztán pénzügyi veszteségért fennálló felelősség korlátozását – hasonlóan azokhoz a feltételekhez, amelyek az angol jogban a tisztán pénzügyi veszteségért fennálló felelősséget szabályozzák – ki kellene terjeszteni a közösségi jogi helyzetekre is, tekintettel a Bizottságot megillető különleges beszedési jogkörre, amennyiben nyilvánvaló, hogy a beszedési megbízás azzal a hatással jár, hogy a kötelezettségeiknek eleget tevő alvállalkozók nem jutnak hozzá az őket megillető kifizetésekhez. Másodlagosan, e korlátozást a jelen ügy sajátos körülményeire kellene kiterjeszteni.

71. A Bizottság álláspontja szerint a Masdar által előterjesztett érvek egyrészt elfogadhatatlanok, amennyiben ténymegállapításokat próbálnak vitatni, másrészt pedig irrelevánsak, amennyiben olyan kérdésre vonatkoznak, amelyet az Elsőfokú Bíróság nem vizsgált. A Bizottság szerint az Elsőfokú Bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Masdar egyszerűen nem támasztotta alá az érvelését, és helyesen utasította el a mulasztásra alapított keresetet.

b) Elemzés

72. Először is meg kell jegyezni, hogy a Masdar által az Elsőfokú Bírósághoz benyújtott, a gondatlanságért vagy mulasztásért fennálló felelősségre vonatkozó beadványok annyiban kapcsolódtak a Bizottság magatartásához, amennyiben a Bizottság felfüggesztette a Helmico részére történő kifizetéseket, mint azt az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítélet 140. pontjában megállapította, anélkül hogy ezt a Masdar a jelen eljárásban vitatta volna. Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítélet 140. és 141. pontjában – amelyekre az ötödik jogalap vonatkozik – csak azt vizsgálta, hogy a Bizottság gondatlanul járt-e el vagy mulasztott-e, amikor felfüggesztette a Helmico részére történő kifizetéseket.

73. Ebből következik, hogy amennyiben a Masdar a beszedési megbízás problémájára utal – amely a Bizottság olyan határozatát képezi, amelyet meg kell különböztetni a kifizetések korábbi, 1999-ben történt felfüggesztésétől –, és azt állítja, hogy a Bizottság ezáltal véglegesen megfosztotta őt a Helmico részé-

ről történő kifizetésektől, továbbá számos egyéb olyan tényállási elemre hivatkozik, amelyek nem állnak közvetlen kapcsolatban a kifizetések felfüggesztésével vagy csak azt követően történtek, a Masdar érvei – mint azt a Bizottság helyesen megjegyezte – irrelevánsak, és nem vezethetnek eredményre.

74. Az ötödik jogalap e részét ezért el kell utasítani.

75. Ezt követően azon állítással kapcsolatban, mely szerint az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítélet 141. pontjában tévesen állapította meg, hogy a Masdar a keresetének alátámasztása érdekében vagy a gondossági kötelezettség forrása és terjedelme tekintetében nem hozott fel elég érvet, először is meg kell jegyezni, hogy az ezzel kapcsolatos megfelelő érvelés hiánya – mint az az Elsőfokú Bíróság által e pontban kifejtett indokolásból kiderül – csupán egyike volt azoknak az okoknak, amelyek alapján a mulasztásra vagy gondatlanságra alapított kereseti kérelem megalapozatlanként elutasításra került. Az Elsőfokú Bíróság azt is megállapította, hogy nem nyert bizonyítást, hogy okozati összefüggés állt volna fenn a hivatkozott kötelezettség megsértése és az állított kár között. Ebből következik, hogy még ha igaz is lenne, hogy a gondossági kötelezettség a Masdar által állított formájában fennállt, ez önmagában nem érintené az Elsőfokú Bíróság azon következtetését, hogy e jogalapot elutasítja.

76. Másodszor, jóllehet természetesen megállapítható, hogy a Bizottságra a feladatainak ellátása során általános gondossági kötelezettség vonatkozik, mint ahogy a gondos ügyintézés elvének,[11] valamint – a körülményektől függően – számos egyéb kötelezettségnek is köteles megfelelni, a legkevésbé sem egyértelmű, hogy létezne olyan sajátos kötelezettség, amely a jelen ügyhöz hasonló szerződéses tényállásban valamely harmadik személy érdekeihez kapcsolódna, és amely megakadályozná, hogy a Bizottság a jelen ügyhöz hasonló körülmények között felfüggessze a kifizetéseket. Nem mondható tehát, hogy az ügy – mint azt a Masdar állította – a hivatkozott sajátos körülményekre tekintettel önmagáért beszélne, *a priori* pedig nem állapítható meg, hogy a Bizottság a Masdart érintő hátrányos következményeket illetően gondatlanul vagy elővigyázatlanul járt el.

77. Úgy vélem tehát, hogy a Masdar által a mulasztásra vagy gondatlanságra vonatkozó jogalap indokolása érdekében előterjesztett érvekkel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság megalapozottan állapította meg, hogy a Masdar nem támasztotta alá kellőképpen a kereseti kérelmét.

11 – Ezzel kapcsolatban lásd például a C-501/00. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2004. július 15-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-6717. o.) 52. pontját.

78. Ebből következőleg az ötödik jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

3. Az Elsőfokú Bíróság azon megállapításaira vonatkozó hatodik és hetedik jogalap, melyek szerint a Bizottság nem tett semmilyen ígéretet

a) A fő érvek

79. A Masdar a hatodik és hetedik jogalap keretében a megfellebbezett ítéletben foglalt azon indokokat vitatja, amelyek a Masdar arra alapított kereseti kérelmének elutasításához vezettek, hogy a Bizottság jogos bizalmat keletkeztető ígéreteket tett.

80. A fenti jogalapok alátámasztása érdekében a Masdar először is azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen állapította meg, hogy nem állt rendelkezésére olyan bizonyíték, amely szerint a Masdar által hivatkozott ígéreteket az 1998. október 2-i találkozó alkalmával közölték volna. A megfellebbezett ítélet 143. és 149. pontjában kifejtett, az említett ígéretekre vonatkozó bizonyítási indítványok elutasítása alapjául szolgáló indokokra tekintettel az Elsőfokú Bíróság nem tehetett volna ilyen megállapításokat.

81. A Masdar másodszor arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság tévedett, amikor rendkívül valószínűtlennek ítélte meg, hogy a hivatkozott ígéreteket közölték volna. Az Elsőfokú Bíróság téves és hiányos alapokra építette ezt az értékelést, amennyiben figyelmen kívül hagyta az ügy sajátos körülményeit, ezen belül azt, hogy a Masdarnak jogában állt felmondani az alvállalkozói szerződéseket, valamint azt, hogy a Bizottságnak jogában állt felfüggeszteni a fővállalkozói szerződéseket és kibocsátani a beszedési megbízásokat. Ezenkívül a Masdar szerint elképzelhetetlen, hogy a Masdar és a Bizottság részéről fennálló, a projektek befejezésére és a Masdar munkájának kifizetésére irányuló közös szándék – amelyre a megfellebbezett ítélet 148. pontja hivatkozik – egyéb módon létrejöhetett volna, mint kölcsönös ígéretek ilyen vagy olyan formában történő közlése útján.

82. A Masdar harmadszor azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megfellebbezett ítélet 128. pontjában megállapította, hogy az a tény, hogy a Bizottság az 1998. október 2-i találkozóról nem készített jegyzőkönyvet, informális jelleget kölcsönzött e találkozónak, ezáltal pedig tévesen zárta ki annak lehetőségét, hogy a Bizottság a hivatkozott ígéreteket közölte.

83. A Masdar végül megjegyzi, hogy a fentiek alapján aligha vonható kétségbe, hogy a Bizottság ígéreteket tett.

84. A Bizottság ezzel szemben azt állítja, hogy a Masdar a fenti jogalapokkal valójában ténybeli kérdéseket akar újratárgyalni, ezért e jogalapok elfogadhatatlanok. Mindazonáltal az Elsőfokú Bíróság már részletesen megvizsgálta azt a kérdést, hogy voltak-e határozott ígéretek, vagy sem, az ezzel kapcsolatos következtetései pedig helyesek voltak.

b) Értékelés

85. A Masdar a hatodik és a hetedik jogalap alátámasztása érdekében előadott érvekkel lényegében az Elsőfokú Bíróság által a megfellebbezett ítélet 119–130. pontjában arra a kérdésre vonatkozóan kialakított értékelést vitatja, hogy a Masdar által hivatkozott ígéreteket megtették-e az 1998. október 2-i találkozó alkalmával; a Masdar ennek kapcsán azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróságnak az ügy körülményeire tekintettel arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a Bizottság ténylegesen közölt ilyen ígéreteket.

86. A Masdar tehát egyértelműen azt az értékelést vonja kétségbe, amelyet az Elsőfokú Bíróság az ígéretek közlésére vonatkozó bizonyítékokkal kapcsolatban alakított ki.

87. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy fellebbezés keretében a Bíróságnak nincs hatásköre a tényállás megállapítására és fő szabályként az Elsőfokú Bíróság által az e tényállás alátámasztására elfogadott bizonyítékok vizsgálatára. Amennyiben e bizonyítékokhoz szabályszerűen jutottak hozzá, és a bizonyításra, valamint a bizonyítási teherre vonatkozó általános jogelveket és eljárási szabályokat tiszteletben tartották, kizárólag az Elsőfokú Bíróság feladata az elé terjesztett bizonyítékok bizonyító erejének értékelése. [12]

12 – Lásd a C-260/05. P. sz., Sniace kontra Bizottság ügyben 2007. november 22-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-10005. o.) 35. pontját, a fenti 6. lábjegyzetben hivatkozott John Deere kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 22. pontját, valamint a C-403/04. P. és C-405/04. P. sz., Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. január 25-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-729. o.) 38. pontját.

88. A tények értékelése tehát, kivéve ha az Elsőfokú Bíróság a részére előadottakat elferdítette, nem jogkérdés, amelyet mint ilyet a Bíróság a fellebbezési eljárás során vizsgálata alá vonhatna. [13]

89. Mivel a Masdar az Elsőfokú Bíróság elé terjesztett tények és bizonyítékok fenti elferdítésére jelen esetben nem hivatkozott, vagy legalábbis nem támasztotta azt alá, ebből következik, hogy a hatodik és hetedik jogalap elfogadhatatlan annyiban, amennyiben azok a bizonyítékok Elsőfokú Bíróság általi értékelése ellen irányulnak.

90. Ezenkívül, különösen a Masdar arra vonatkozó előadása kapcsán, hogy az Elsőfokú Bíróság a megfellebbezett ítélet 143–149. pontjában elutasította az 1998. október 2-i találkozóval kapcsolatos tanúbizonyítási indítványt, először is hangsúlyozni kell, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében egyedül az Elsőfokú Bíróság dönthet az előtte folyamatban lévő üggyel kapcsolatban a rendelkezésére álló információk kiegészítésének esetleges szükségességéről. [14] Nevezetesen, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy még ha a tanúkihallgatásra irányuló indítvány pontosan megjelöli is, hogy mely tényekre vonatkozóan, illetve milyen okokból szükséges a tanút kihallgatni, a jogvita tárgyát és a megnevezett tanúk kihallgatásának szükségességét illetően az Elsőfokú Bíróságnak kell értékelnie az indítvány helytállóságát. [15]

91. Az Elsőfokú Bíróság pontosan ezt tette az ítéletének vonatkozó szövegrészeiben, megállapítva a 148. pontban, hogy a tanúvallomás várható tartalma semmiképp nem lenne elegendő ahhoz, hogy bizonyítsa a releváns tényt, nevezetesen azt, hogy a Bizottság részéről ígéret állt fenn a Masdar kifizetésére.

92. Másodszor, amennyiben a Masdar ezzel összefüggésben arra kíván utalni, hogy a megfellebbezett ítéletben ellentmondás áll fenn a tanúbizonyítási indítvány elutasításának indokai és azon megállapítás között, mely szerint a hivatkozott ígéretek tételére nem került sor, ez az állítás megalapozatlan, mivel – mint az Elsőfokú Bíróság a megfelleb-

13 – A C-53/92. P. sz., Hilti kontra Bizottság ügyben 1994. március 2-án hozott ítélet (EBHT 1994., I-667. o.) 42. pontja, valamint a C-204/00. P., a C-205/00. P., a C-211/00. P., a C-213/00. P., a C-217/00. P. és a C-219/00.- P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-123. o.) 49. pontja.

14 – Lásd többek között a C-315/99. P. sz., Ismeri Europa kontra Számvevőszék ügyben 2001. július 10-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-5281. o.) 19. pontját, a C-136/02. P. sz., Mag Instrument kontra OHIM ügyben 2004. október 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-9165. o.) 76. pontját, valamint a C-189/02. P., a C-202/02. P., a C-205/02. P–C-208/02. P. és a C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-5425. o.) 67. pontját.

15 – Lásd többek között a fenti 12. lábjegyzetben hivatkozott Sniace kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 78. pontját, valamint a fenti 14. lábjegyzetben hivatkozott Dansk Rørindustri és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 68. pontját.

bezett ítélet 148. pontjában helyesen megjegyezte – a felek arra irányuló közös szándéka, hogy a Masdar fejezze be projektet, és kapja meg a munkájáért járó díjazást, egyértelműen különbözik attól, hogy a Bizottság határozott ígéretet tegyen arra, hogy közvetlenül ő fogja kifzetni a Masdart.

93. Ebből következik, hogy a hatodik és a hetedik jogalapot el kell utasítani.

4. A negyedik jogalap, mely szerint az Elsőfokú Bíróságnak egyrészt a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított jogalapról, másrészt pedig a jogos bizalomra alapított jogalapról tett megállapításai következetlenek

a) A fő érvek

94. A Masdar azt sérelmezi, hogy az Elsőfokú Bíróság a bizalomvédelem elve alkalmazásának vizsgálata során úgy ítélte meg, hogy annak szigorú alkalmazási feltételei nem teljesülnek, jóllehet az Elsőfokú Bíróság okfejtése közvetetten úgy értelmezhető, hogy a Masdart a Bizottság késztette a szolgáltatásnyújtás folytatására (a megfellebbezett ítélet 101. pontja), valamint a Masdar és a Bizottság közös szándéka volt, hogy a Masdar fejezze be a projekteket és kapja meg a munkájáért járó díjazást (a megfellebbezett ítélet 148. pontja).

95. A Masdar a korábbi jogalapok kapcsán előterjesztett érvekhez hasonló érveléssel azt állítja, hogy valami történhetett az 1998. október 2-i találkozón és/vagy a Bizottsággal ezt követően folytatott levélváltások során, amely azzal a hatással járt, hogy a Masdart a Helmicóval fennálló alvállalkozói szerződése szerinti szolgáltatások teljesítésének folytatására ösztönözte. Bár lehetséges, hogy ez a „valami” nem felel meg azoknak a szigorú szempontoknak, amelyeket az Elsőfokú Bíróság a jogos bizalomra alapított valamely kereseti kérelem megalapozottságának vizsgálata során alkalmaz, ahhoz azonban biztosan elegendő volt, hogy a Masdart a szolgáltatásnyújtás folytatására késztesse, ami azt bizonyítja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a rendelkezésére álló bizonyítékok nem tártak fel a Bizottság által tett olyan határozott ígéreteket, amelyek a Masdar ilyen igényének alapjául szolgálhattak volna.

96. A Masdar vagylagosan azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság által alkalmazott szempontrendszer túlságosan szűkre szabott, és a jelen ügyhöz hasonló esetekben igazságtalan eredményre vezet. Ki kellene tehát mondani, hogy a jelen ügyben fennállókhoz hasonló körülményekből határozott ígéretek vezethetők le.

97. A Masdar végül vitatja a megfellebbezett ítélet 103. pontjában foglalt azon megállapítást, mely szerint a Masdar azáltal, hogy folytatta a projekthez kapcsolódó munkát, olyan gazdasági kockázatot vállalt, amely normálisnak tekinthető. Nincs olyan ésszerűen gondolkodó gazdasági szereplő, amely a szóban forgó körülmények között folytatta volna a munkát, hacsak a Bizottság magatartása nem keletkeztet e gazdasági szereplő részéről jogos bizalmat arra vonatkozóan, hogy az általa nyújtott szolgáltatásokért fizetni fognak neki.

98. A Bizottság szerint a fenti jogalap keretében előterjesztett érvek elfogadhatatlanok, de legalábbis nyilvánvalóan megalapozatlanok.

b) Elemzés

99. Először is, ami az Elsőfokú Bíróság által egyrészt a megfellebbezett ítélet 101. pontjában, másrészt pedig a 148. pontjában tett megállapítások állítólagos következetlenségét illeti, ez a kifogás – legalábbis részben – a hivatkozott előbbi pont téves értelmezésén alapul, amelyben az Elsőfokú Bíróság csupán a következőt mondta ki: „Az ügyvivő ugyanis főszabály szerint az ügy urának tudta nélkül cselekszik, vagy legalábbis anélkül, hogy az ügy ura tudná, hogy azonnali cselekvésre van szükség. Márpedig, maga a felperes is azt állítja, hogy a Bizottság kezdeményezése alapján hozta meg azon döntését, hogy 1998 októberében folytatta a munkákat”.

100. Ebben az összefüggésben értelmezve világos, hogy az Elsőfokú Bíróság által tett megállapítás arra irányult, hogy a Masdar megbízás nélküli ügyvitelre alapított kereseti kérelme és a bizalomvédelemre vonatkozó érve – melynek értelmében a Bizottság ösztönözte őt a szolgáltatásnyújtás folytatására – közötti ellentmondást hangsúlyozza, nem pedig arra, hogy ez utóbbi érvnek helyt adjon. Ezenkívül a Masdar közvetetten elismerni látszik, hogy az Elsőfokú Bíróság nem fogadta el ezt az érvelést, amennyiben azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróságnak valami olyan eseményt figyelembe véve kellett volna kialakítania az álláspontját, amely a Masdart a munka folytatására ösztönözte.

101. Mindazonáltal, még ha az Elsőfokú Bíróság okfejtése – mint azt a Masdar állítja – közvetetten úgy is értelmezhető, hogy a Masdart a Bizottság késztette a szolgáltatásnyújtás folytatására, ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy olyan határozott ígéretek tételére került sor, amelyek alátámasztják a jogos bizalomra alapított kereseti kérelmet.

102. Ugyanezen okokból utasítottam el már azt a jogalapot is, mely szerint az Elsőfokú Bíróság következetlen indokolást fűzött a megfellebbezett ítélet 148. pontjában foglalt azon megállapításhoz, hogy a Masdarnak és a Bizottságnak közös szándéka volt a projektek befejezése.

103. A negyedik jogalap alátámasztása érdekében előterjesztett többi érv ismét az Elsőfokú Bíróság azon megállapítása ellen irányul, mely szerint a Bizottság nem tett határozott ígéreteket, ez pedig, mint már említettem, a tények mérlegelésén alapuló olyan megállapítás, amely mint ilyen a fellebbezésben nem vitatható. [16]

104. Ezzel kapcsolatban elegendő megállapítani, mint azt a Bizottság a tárgyaláson helyesen hangsúlyozta, hogy korántsem meggyőző az az érvelés, mely szerint a Masdar kizárólag azért folytatta a munkát – még ha az ehhez kapcsolódó gazdasági kockázatok a normálisnál magasabbnak is bizonyultak –, mert a Bizottság az 1998. október 2-i találkozó alkalmával és/vagy az ezt követően folytatott levélváltások során a Masdar által hivatkozott ígéreteket tette.

16 – Lásd a fenti 87–88. pontot.

105. Következésképpen a negyedik jogalapot is el kell utasítani.

106. A fenti megfontolásokból következően a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

VI – Költségek

107. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Bizottság kérte a Masdar költségek viselésére kötelezését, a Masdar pedig pervesztes lett, kötelezni kell őt a költségek viselésére.

VII – Végkövetkeztetések

108. A fenti indokok alapján azt javaslom, hogy a Bíróság:

(1) utasítsa el a fellebbezést;

(2) a Masdart kötelezze a költségek viselésére.